

UCHWAŁA Nr XXX/540/18
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
z dnia 26 września 2018 r.

**w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń
i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw**

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 913 t.j. ze zm.¹) oraz art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 t.j. ze zm.²)

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1.

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego, wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, określone niniejszą uchwałą.
2. Ilekroć w uchwale jest mowa o rozpoczęciu eksploatacji instalacji należy przez to rozumieć pierwsze jej uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.

§ 2.

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755 t.j. ze zm.³), w szczególności kocioł, kominek lub piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika.

§ 3.

Ograniczenia i zakazy dotyczą podmiotów eksploatujących instalacje inne niż wskazane w art. 96 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799 t.j. ze zm.²).

§ 4.

W instalacjach, o których mowa w § 2 zakazuje się stosowania następujących paliw stałych:

- 1) niesortowanych w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.⁴);
- 2) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 3) węgla brunatnego;
- 4) niespełniających wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.⁴)

§ 5.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1432;

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 1356, 1564;

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 685, 1000, 1356;

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650.

1. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się eksploatację instalacji, które spełniają minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012.
2. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełnienia wymagań określonych w ust. 1 poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, w szczególności:
 - a) zaświadczenia zgodności z normą PN-EN 303-5:2012 lub dokumentu równoważnego wydanego przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation);
 - b) dokumentacji technicznej urządzenia lub instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w ustępie 2 litera a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu kotłów na paliwo stałe.

§ 6.

1. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.
2. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełnienia wymagań określonych w ust. 1 poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, w szczególności instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w ustępie 3 litera a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

§ 7.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 8.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego, z wyjątkiem:

- 1) § 4, który wchodzi w życie z dniem 1 maja 2019 r.;
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie uchwały, będą obowiązywać:
 - a) od 1 stycznia 2024 r. w przypadku instalacji nie spełniających wymagań odnoszących się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - b) od 1 stycznia 2028 r. w przypadku instalacji spełniających wymagania odnoszące się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012;
- 3) wymagania wskazane w § 6 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie uchwały, będą obowiązywać od dnia 1 stycznia 2028 r.

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXX/540/18
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
z dnia 26 września 2018 r.

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i środowisko oraz kierując się zasadą praworządności i interesu publicznego, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego na mocy art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.), zwanej dalej Poś, może wprowadzić ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Zgodnie z prawodawstwem europejskim, którego zapisy implementowano do przepisów krajowych, Polska zobowiązana jest do dotrzymywania określonych pułapów stężeń substancji w powietrzu. Wartości dopuszczalne, docelowe, cele krótkoterminowe dla ozonu, poziomy alarmowe, poziomy informowania oraz pułap stężenia ekspozycji dla niektórych substancji w powietrzu wraz z terminami ich osiągnięcia, normuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U z 2012 r., poz. 1031). Informacja na temat poziomów substancji w powietrzu w odniesieniu do norm określonych w przepisach prawnych pozyskiwana jest z badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Wyniki rocznych ocen jakości powietrza wykonywane przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wykazują, iż na niektórych obszarach województwa zachodniopomorskiego przekraczane były poziomy dopuszczalne pyłu PM10 i poziomy docelowe benzo(a)pirenu. Wyniki te stanowiły podstawę do uchwalenia przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego programów ochrony powietrza. Aktualnie obowiązujące programy ochrony powietrza dla stref: aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej przyjęto w dniu 27 lutego 2018 r. uchwałami Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego Nr XXX/466/18, XXX/467/18 i XXX/468/18.

Analizy wykonywane w ramach sporządzania rocznych ocen jakości powietrza oraz programów ochrony powietrza wskazują, iż główną przyczyną przekroczeń norm jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu jest spalanie paliw w sektorze komunalno-bytowym. Wzrost poziomów zanieczyszczenia powietrza, w szczególności pyłem zawieszonym i benzo(a)pirenem obserwowany jest głównie w okresie grzewczym, przede wszystkim w dniach charakteryzujących się małą prędkością wiatru, niskimi temperaturami oraz występowaniem zjawiska inwersji termicznej.

Zgodnie z diagnozami zawartymi w powyższych dokumentach działania wskazywane w programach naprawczych koncentrują się na redukcji emisji z ogrzewania indywidualnego. W programach ochrony powietrza wyznaczono obszary, w których występują przekroczenia dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 (1 obszar w strefie zachodniopomorskiej - Myślibórz) oraz średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu (26 obszarów przekroczeń, w tym: 3 w strefie aglomeracja szczecińska, 1 w strefie miasto Koszalin oraz 22 w strefie zachodniopomorskiej). Określone w programach działania naprawcze zakładają konieczność obniżenia emisji powierzchniowej pyłu zawieszonego PM10 w obszarze przekroczeń o 40%. W przypadku benzo(a)pirenu działania naprawcze wskazane w dokumentach programowych wskazują na konieczność obniżenia emisji powierzchniowej benzo(a)pirenu w obszarach przekroczeń o 43%, a w niektórych obszarach nawet o ponad 60%. Osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu uzależnione jest zatem od stopnia realizacji działań wskazanych w przyjętych dokumentach.

Trudności w realizacji działań naprawczych mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego wynikały m.in. z braku krajowych regulacji prawnych w zakresie wymagań jakościowych dla paliw stałych.

Mając na uwadze powyższe oraz kierując się zasadą szeroko rozumianej przezorności Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego podjął decyzję o konieczności przygotowania projektu tzw. uchwały antysmogowej. Przyjęcie przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów określonych w projekcie uchwały może ponadto przyczynić się do utrzymania tendencji systematycznej poprawy stanu jakości powietrza w województwie.

Podstawę opracowania projektu uchwały sejmiku województwa stanowi art. 96 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 ze zm.).

Przedmiotowa uchwała w § 1, zgodnie z art. 96 ust. 6 pkt. 1 ustawy Poś, wprowadza zakazy i ograniczenia w granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego. Dla całego obszaru wprowadza się jednakowe regulacje wyznaczające wymagania dla instalacji i paliw dopuszczonych do stosowania. Wynika to z faktu, iż na terenie województwa występują ciągłe przekroczenia poziomów docelowych benzo(a)pirenu, a także występuje problem z utrzymaniem standardu jakości powietrza dla dobowych stężeń pyłu PM10. W przypadku pyłu zawieszonego PM10 przekroczenia dobowych stężeń wystąpiły w latach 2011, 2012, 2014, 2015 i 2016. Należy jednakże zaznaczyć, iż przekroczenia standardu określonego dla pyłu PM10 zarejestrowane w latach 2015 i 2016 dotyczyły jedynie strefy zachodniopomorskiej.

Stosownie do art. 96 ust. 6 pkt. 2 ustawy Poś uchwała sejmiku województwa określa rodzaje podmiotów lub instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Powyższe zostało określone w § 2 i 3 niniejszej uchwały. Należy zaznaczyć, iż stosownie do art. 96 ust. 8 ustawy Poś uchwałą objęte są instalacje, w których następuje spalanie paliw, z wyłączeniem instalacji, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza albo dokonanie zgłoszenia. Uchwała w § 2 wskazuje przykładowe rodzaje instalacji (kominiek, piec, kocioł). Należy mieć na uwadze otwarty charakter wyliczenia, gdyż istotą przepisu jest zdefiniowanie instalacji objętych ograniczeniami poprzez ich cechy rodzajowe. § 3 precyzuje natomiast podmioty, których dotyczą przepisy niniejszej uchwały. Należy podkreślić, iż w przypadku przedmiotowego przepisu istotę stanowi fakt eksploatacji instalacji, a nie tytuł własności. Ograniczeniami i zakazami objęto podmioty, które eksploatują instalacje inne niż wskazane w art. 96 ust. 8, czyli instalacje o mocy mniejszej niż 1 MW.

Art. 96 ust. 6 pkt. 3 ustawy Poś stanowi, iż uchwała sejmiku województwa powinna określać rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane, lub parametry techniczne instalacji, których stosowanie jest zakazane, lub parametry techniczne lub rozwiązania techniczne lub parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw dopuszczonych do stosowania na określonym obszarze. Stosownie do niniejszych zapisów w § 4 wprowadzono zakazy w zakresie stosowania paliw stałych. Zakazy dotyczą stosowania paliw charakteryzujących się wysoką emisją zanieczyszczeń powstających w trakcie ich spalania. Wprowadzenie zakazu wynika również z faktu braku krajowych regulacji w zakresie norm jakościowych dla paliw węglowych oraz z faktu wprowadzenia zakazu stosowania paliw o najniższej jakości przez niektóre województwa (w tym w województwa ościenne). Z tego względu niniejszy przepis dodatkowo zabezpiecza przed potencjalnym zbywaniem na obszarze województwa zachodniopomorskiego paliw stałych wykluczonych do stosowania na obszarach województw, dla których przyjęto uchwały antysmogowe.

W uchwale wprowadzono ograniczenia w zakresie parametrów technicznych i parametrów emisji z instalacji poprzez odniesienie do wymagań:

- w § 5 minimum standardu emisyjnego zgodnego z klasą 5 pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń wg normy PN-EN 303-5:2012;
- w § 6 minimalnych poziomów sezonowej efektywności energetycznej określonych w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

W § 5 i 6 określono również obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji jej zapisów. Podmioty eksploatujące instalacje zostały zobowiązane do wykazania za pomocą dokumentów spełnienie wymagań, o których mowa w § 5 i 6. Katalog dokumentów, które mogą być wykorzystane do tego celu jest otwarty i nie pełni funkcji normatywnej.

Uchwała wchodzi w życie 14 dni po ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego. Niemniej jednak ustanowiono terminy przejściowe dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia jej w życie. W tym przypadku wymagania ujęte w:

1) § 5 dla:

- a) instalacji nie spełniających wymagań odnoszących się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012 (tzw. instalacje bezklasowe) obowiązywać będą od dnia 1 stycznia 2024 r.;
- b) instalacji spełniających wymagania odnoszące się do sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012 obowiązywać będą od dnia 1 stycznia 2028 r.

2) §6 obowiązywać będą od 2028 roku.

Zakaz stosowania paliw stałych o najniższej jakości, określonych w §4 wejdzie w życie od dnia 1 maja 2019 r. Wskazany termin został określony z uwagi na konieczność dotrzymania od 2020 r. zaostrzonych norm jakości powietrza dla pyłu zawieszzonego PM2,5.

Zgodnie z art. 96 ust. 2 ustawy Poś projekt uchwały sejmiku województwa w sprawie wprowadzania ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw opracowuje zarząd województwa i przedstawia go do zaopiniowania właściwym miejscowo organom, tj. wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast, a także starostom. Organy są zobowiązane do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały, przy czym niewydanie opinii w tym terminie oznacza akceptację przedłożonego projektu. W ramach procesu opiniowania, na pismo skierowane do właściwych organów, odpowiedziało 47 gmin i 11 starostw. Wyrażono 5 opinii negatywnych i 47 pozytywnych. Dodatkowo wpłynęło 6 uwag zakwalifikowanych jako „inne”, które nie określiły jednoznacznego stanowiska organu. Wśród wniesionych opinii 4 zostały przesłane po terminie. Pozostałe gminy i starostwa nie wyraziły opinii na temat projektu uchwały, co zgodnie z art. 96 ust. 4 ustawy Poś oznacza jego akceptację.

W postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie uchwały stosownie do art. 96 ust. 5 ustawy Poś zapewnia się udział społeczeństwa na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.). Konsultacje społeczne przeprowadzono w okresie od 31 maja do 21 czerwca 2018 r. Informacja o toczącym się postępowaniu oraz możliwości wnoszenia uwag i wniosków do opracowanej dokumentacji została zamieszczona:

- 1) na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego;
- 2) na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego,
- 3) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego przy ul. Korsarzy 34 w Szczecinie,
- 4) w prasie Głos Szczeciński oraz Głos Koszaliński,
- 5) na stronach internetowych i tablicach ogłoszeń urzędów miast i gmin oraz starostw.

W toku konsultacji społecznych uwagi do przedłożonego projektu wniosła Fundacja Frank Bold oraz Stowarzyszenie Krakowski Alarm Smogowy. Zestawienie uwag oraz informacja o sposobie ich wykorzystania stanowi integralną część uzasadnienia.

Równocześnie na podstawie § 1 ust. 1 Uchwały Nr XLV/532/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. ze zm., projekt uchwały podlega konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W ramach procesu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie wpłynęły żadne uwagi.

Wniesione w trakcie procesu opiniowania i konsultacji społecznych uwagi i opinie wraz z nowo wprowadzanymi regulacjami krajowymi, stanowiły podstawę do doprecyzowania zapisów projektu uchwały. Najważniejsze ze zmian to:

- 1) zmiana §3 poprzez doprecyzowanie rodzaju podmiotów, których dotyczą wprowadzone ograniczenia;
- 2) zmiana §4 poprzez doprecyzowanie rodzaju paliw zakazanych do stosowania w instalacjach i skorelowaniu zapisów paragrafu z zapisami wprowadzanych regulacji krajowych;
- 3) zmiana §5 poprzez doprecyzowanie zapisów dotyczących minimalnych wymagań dla dopuszczonych instalacji oraz dla dokumentacji mogącej stanowić podstawę do wykazania przez podmiot, że użytkowana instalacja spełnienia wymagania określone w §5 ust.1;
- 4) zmianę §8 poprzez wprowadzenie różnych okresów przejściowych dla instalacji wskazanych w § 5 w zależności od ich klasy.

Podjęcie przedmiotowej uchwały stanowi wypełnienie delegacji ustawowej, określonej w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 z późn. zm.).